

*Bankvæsenet sætter tæring over næring
men prædiker tæring efter næring*

Bankvæsenet og den finansielle sektor tærer på den fælles kage. Det sker på en måde, som vi ikke har råd til i længden.

Siden starten på monetarismens æra, kulmineret med institutionaliseringen af den monetære europæiske union, er kravet om at sætte tæring efter næring blevet indskærpet over for de befolkningsgrupper, der netop kun får, hvad de har gjort sig fortjent til. Lønmodtageren får ikke løn, før arbejdet er gjort, hvor bankerne sætter fordringen på socialproduktet i verden, uden at have gjort sig fortjent til noget som helst. Bankerne sætter deres ufortjente fordringer i verden hver gang en funktionær i sektoren anbringer markøren det rigtige sted i regnskabsprogrammet, og klikker nogle cifre ind via tastaturet. Så er bankpengene skabt. Låntageren har fået sit lån, står i gæld til banken, der sådan set kun har lånt ud, hvad banken ikke havde, men hvad den skabte ud af den blå luft.

Den måde, som pengene skabes på, krænker vores dybt forankrede fordomme om anstændig omgang med penge og værdier. Men sandheden, om hvordan pengene skabes, er forbavsende, lige frem og dybt krænkende i forhold til de etiske normer, som almindeligt sparsommelige og produktive borgere orienterer sig efter.

Bankvæsenet er et uvæsen.

Fortællingen, om at staten, lønmodtagerne og de mange på overførsel må holde igen med forbruget, for at der kan spares op til investeringer i de produktive erhverv, den er falsk. Det ses dog først med forståelsen for pengenes væsen, deres natur og skabelse.

Fortællingen, om at forudsætningen, for at der kunne skabes produktive investeringer i erhvervslivet og dermed fuld beskæftigelse, gik på, at lønmodtageren måtte være tilbageholdende med sine lønkrav, at staten måtte spare, så der kunne skabes opsparinger til investeringerne i erhvervslivet, dvs. skabes produktiv kapital, den fortælling blev fortalt igen og igen fra og med Poul Schlütters indtagelse af statsministerposten her til lands.

Men fortællingen bygger på falske forudsætninger, bl.a. en forestilling om, at de penge, som bankerne låner ud til erhvervslivet, og som danner grundlag for produktiv kapital, er opsparede midler. Disse midler er altovervejende ikke opsparede og deponerede penge. Penge skabes nemlig og sættes i verden som lån. Det er således lånet i sig selv, der går forud for og danner grundlag for opsparing, og ikke opsparede midler, der lånes ud.

Den almindelige forståelse for årsag- virkningsrelation mellem opsparing og lån er vendt på hovedet i forhold til, hvordan det virkeligt forholder sig.

Kravet om at sætte tæring efter næring gælder slet ikke bankvæsenet. Det gælder slet ikke for finanssektoren eller nationalbankerne verden over. Kravet er rejst i samarbejde mellem korrupte fagforeningsbosser, DI, Dansk arbejdsgiverforening, samtlige regeringer siden Schlütter, samtlige kommercielle medier (der lever af at fortælle løggen), EU-kommissionen, ECB, IMF, Den lille søde modstandsavis, Information, DR og TV2, osv.

Fortællingen, som de brede befolkningsgrupper har fået tudet ørerne fulde med siden den nuværende nyklassicistiske om monetaristiske¹ æra tog over, er ikke bare mangelfuld, men den er direkte forkert i forhold til det vigtigste og afgørende for forståelsen af kernen i den pengemetode, den økonomiske institution, som vi har nu, og som har kæmpe problemer med at opretholde sig selv på bekostning af menneskehed og natur, netop på grund af sin udbredelse og succes.

De fleste stater inden for EU er dybt forgældede, de kommercielle bankers tilgodehavender er andres gæld, den amerikanske stat lever af sin nationalbanks ubegrænsede evne til at fodre sig selv og hele den vestlige verden med nye dollars, pengene, lånebeviserne, kravene på fremtidens varer og ydelser fosser frem i pengeinstitutionens interne forsøg på at overbevise sig selv om, at penge er rigdom. Men det er penge ikke, penge er gæld, eller Geld, som det så rigtigt hedder på tysk.

¹ León Walras, fransk økonom, formulerede kvantitetsteorien, grundstrukturen i den monetaristiske økonomiske ligevægtsmodel; $Y*P = M*V$; eller på dansk, Bruttoværditilvæksten gange pris er lig pengemængde gange omsætningshastighed. Kender man de tre af faktorerne i ligningen, så kan man regne sig frem til den fjerde. Problemet er at identificere faktorerne, og en af præmisserne for monetarismen går på, at hele det økonomiske system går mod en slags ligevægt, hvorfor man konstant taler om strukturel ligevægt, som om at markedet, det økonomiske system som sådan var med indbygget inertie, der af sig selv, overladt til egen indre nødvendighed, vil føre til ligevægt. Et af de problemer, der definitivt underminerer selve ligevægtsteorien, er begrebet penge. Penge er ikke neutrale i forhold til det økonomiske systems funktion. Udfordringen kan ikke, som vore dages økonomer, bankchefer og nationalbankdirektører påstår, reduceres til et spørgsmål om at tilføre markedet den tilpas begrænsede men tilstrækkelige mængde af penge. Målet for markedets værdier, omsætning og prisdannelse, det skabes arbitrært af markedet selv som følge af loven om udbud og efterspørgsel. Dette mål er pengene, optegnet i de konvertible møntenheder. Så længe, at hele samfundet identificerer prisstigningerne på finansielle og andre belånte aktiver med forøget rigdom, så har inflationen i grundlaget for pengeudstedelse frit løb. Målet for værdi udvider sig med pengeskabelsen, arbitrært, uden at der følger værditilvækst med. Det er tabuet inden for den herskende økonomiske teoridannelse. Inflationen har haft frit løb i 30 år. Det er sket under højtidelige erklæringer om kun at ville bekæmpe de tomme prisstigninger, som ifølge monetarismens nyklassicistiske, gammelklassicistiske modeller alene slører og hæmmer markedets funktion, prisdannelse. Man har systematisk sigtet mod en maksimal fordrejning af markedets frie prisdannelse til fordel for de arbejdsfri indtægter, pengeskabelsen i hænderne på de uproduktive ejere af uproduktive aktiver på bekostning af de produktive og naturlige forudsætninger for realøkonomiens funktion og udfoldelse. Ligevægtsmodellen er på en gang en principiel konstruktion skabt i hovedet på Walras for snart 150 år siden, samtidigt med at det er et ideologisk postulat, holdt i live af vore dages såkaldte økonomer, med det formål at legitimere den gigantiske skævvridning af fordelingen af retten til at skabe købekraft til fordel for de få, på bekostning af de mange, under henvisning til markedets nærmest naturlovsmæssige inertie frem mod den bedste af alle verdener. Det er forklaringen på finanskrisen, som altså her står i noteform.

Bankerne skaber som del af den finansielle sektor tilgodehavender i hænderne på den, der er ”kreditværdig”. Det være sig den, der kan opvise udsigt til sikker fremtidig indkomst, enten som resultat af de lånte penge investeret i produktionsapparatet, eller på anden vis med henvisning til fremtidige indtægtskilder.

Det gælder ca. 96 % af de kroner, som lånes ud af bankerne her til lands, at de er skabt af bankerne selv. Den del af landets penge kan kaldes bankpenge, kontopenge eller bare kreditpenge. De tæller som købekraft, krav på socialproduktet, og de er skabt og rejst uden noget forudgående bidrag til selv samme socialprodukt. Bankpengene skabes af bankerne i hænderne på sig selv og sine kunder, låntagere, lige ud af det blå, uden at hverken banken eller dens kunder behøver at have gjort sig fortjent til dette tilgodehavende.

Hvordan i alverden kan det lade sig gøre!

I grunden er alle penge ”kreditpenge”, dvs. de er som betalingsmiddel skabt som en fordring, bogføringsmæssig kreditering af en konto komplementeret af en debitering af en anden konto i den pengegenererende institutions interne regnskab.

Kreditbank I				
	Aktiva		Passiva	
	Δ		Δ	
Kasse		500	Sichtdepositen (+/-100)	2500
Wechsel		2000	Termindepositen	4000
Notenbankguthaben (-100)		150	Versch. Passiva	1000
Nostrouguthaben*		850	Kapital	500
Wertpapiere		150		
Debitoren	(+100)	4100		
Versch. Aktiva		250		
		<u>8000</u>		<u>8000</u>
Kreditbank II				
	Aktiva		Passiva	
	Δ		Δ	
Kasse		500	Sichtdepositen (+100)	2600
Wechsel		2000	Termindepositen	4000
Notenbankguthaben (+100)		350	Versch. Passiva	1000
Nostrouguthaben*		850	Kapital	500
Wertpapiere		150		
Debitoren		4000		
Versch. Aktiva		250		
	(+100)	<u>8100</u>		<u>(+100) 8100</u>

In den Bilanzbildern der beiden Kreditbanken zeigt sich abgebildet:

1. Kreditgewährung durch Kreditbank I in Höhe von 100 (Sichtdepositen: +100) an Kreditnehmer (Nichtbank).
2. Verwendung der Kreditsumme durch Kreditnehmer (Sichtdepositen: -100) - Überweisung nach Konto bei Kreditbank II.

Die Reduktion des Notenbankguthabens um 100 (Kreditbank I) resultiert nicht unmittelbar aus der Kreditgewährung, sondern aus Überweisung durch den Kreditnehmer auf ein Konto bei Kreditbank II (wo sich das Notenbankguthaben um 100 erhöht sich zeigt.)

Fazit: Sofern an anderer Stelle des Bankensystems nicht gleichzeitig eine entsprechende Kreditrückzahlung erfolgt, erhöht sich im Gesamtbankensystem die Geldmenge um die Höhe der Kreditsumme.

Legende: Δ = Veränderung
 Nostrouguthaben* = Interbankengelder
 Debitoren = Kreditforderungen

2

² Bilaget viser korrelationen mellem to kommercielle bankers regnskab i forbindelse med skabelsen af bankpenge, kontopenge eller bankens kreditpenge. Notenbankguthaben betyder tilgodehavender ved nationalbanken, Nostrouguthaben refererer til de kommercielle bankers mellem-

Officielt set og ifølge grundloven er det kun nationalbanken, der har lov til at slå mønt. Men i praksis udsteder både almindelige kommercielle banker såvel som nationalbanken funktionelt og faktisk betalingsmidler, der fungerer som krav på socialproduktet. De penge, som nationalbanken skaber, kaldes M0 og basispenge. Konkret består de i trykte sedler og mønter eller som kommercielle bankers indestående i nationalbankens elektroniske regnskab, dvs. som de kommercielle bankers trækningsret på nationalbanken i kroner eller andre valutaer.

Her til lands, dvs. iflg. den danske stats jurisdiktion, der hedder møntenheden kroner. Det er vores møntenhed, økonomiske regneenhed, betegnelsen for vore nationale penge. Så længe vi har en nationalbank med ret til at slå mønt, så kan nationen principielt ikke blive insolvent. Spørgsmålet om møntens købekraft og det interne økonomiske systems likviditet kan der ikke svares lige så definitivt på. Det er praktisk set langt mere kompliceret.

Man taler i regnskabsmæssig forstand om solvens og likviditet. Når man taler solvens, så handler det om relationen mellem aktiver og passiver, hvilket det sådan set også gør, når man taler om likviditet. Distinktionen i spørgsmålet om at skelne mellem solvens og likviditet går fra aktivernes atidslige og deskriptive angivelse mod deres omsættelighed, grad af sikkerhed og bundethed.

Likvide midler er let omsættelige, hvor mindre likvide midler er mindre omsættelige. Spørgsmålet om solvens bygger på skøn over aktiver og passivers markedsværdi. En del af finanskrisen skyldes kunstigt oppustede priser på hele den finansielle sektors aktiver, et problem, som nationalbanken har forsøgt at kompensere sektoren for ved at konvertere de såkaldte rådne aktiver om til basispenge. Det grundlæggende problem, som er skabt over de sidste 30 års monetaristisk tyranni, er dog ikke løst på den måde. De rådne aktiver stiger ikke i værdi, bare fordi de overtages af statens skraldespand, finansiel stabilitet, fordi nationalbanken udsteder lån i selv samme, dvs. trykker friske penge i hænderne på de mislykkede banker, kreditorer, bankpengeudstedere. Det grundlæggende problem er og forbliver, at pengemængden ikke står i adækvat forhold til samfundets værdier, at værdierne er kunstigt oppustede, at prisdannelsen er blevet forvredet over hele perioden, at pengene tenderer mod at miste værdi, til skade for dem der har dem, men til fordel for alle andre og hele det moderne samfunds naturgrundlag.

Den enkelte bank har aktiver, bestående af tilgodehavender hos sine skyldnere, sikkerhed i det der er belånt, tilgodehavender af bankpenge hos andre banker, af basispenge hos nationalbanken, samt, forhåbentligt, en hvis kassebeholdning af

værender af tilgodehavender og forpligtelser. Man lægger mærke til, at et depot, regnskabsmæssigt set er en forpligtelse i den kommercielle banks regnskab, og ikke noget aktiv. Dette passiv figurerer som en fordring, der kan bruges som betaling af den kunde i banken, der har modtaget samme fordring mod banken eller en anden bank som betaling, og som nu er endt op som et passiv i bankens regnskab og hvis funktion som aktiv i kundens hænder betinges af bankens generelle solvens, likviditet og evne til generelt at klare sine fordringer med andres mod sig.

mønter og sedler. Andre banker har tilgodehavender hos denne, og forpligtelser mod hverandre på samme måde. Det hele er et stort kædebrevssystem, hvor nationalbanken både er generator af basispenge, men også clearingbank, udligningscentral (skontrationsinstans) for den nationale sektors interne og udenlandske transaktioner, gensidige fordringer.

Når nationalbanken skaber kroner, M0, basispenge, så sker det også lige ud af det blå: En kommerciel bank rejser et ønske om at låne penge i nationalbanken, og det imødekommes ved, at nationalbanken bogfører et aktiv i sit regnskab som et tilgodehavende hos den kommercielle bank, dvs. ved at skrive den kommercielle bank i debit, samtidigt med at den kommercielle bank får lov internt i sit regnskab at kreditere sin kasse eller konto for nationalbanken. Nationalbankens aktiv er funktionel, men passivet er kun symbolsk, virtuelt og ligefrem ikke eksisterende.

Nationalbanken er for længst gået bort fra guldfoden, og det er slet ikke nationalbanken, der bestemmer, hvor mange penge der sættes i verden. Al snak, om at der må være dækning for pengene, er således tom snak. Der behøver ikke at være dækning for noget som helst, for at nationalbanken kan udstede penge.

Basispengene skabes i hænderne på de kommercielle banker af nationalbanken, som likvider, der kan udbetales videre i klingende mønt eller sedler af de kommercielle banker. Således kommer de mest likvide midler til verden. Og de virker som betalingsmiddel, så længe at samfundet generelt anerkender kongens mønt som betalingsmiddel. Det er ikke nogen selvfølge. Forudsætningen, for at det virker, er, at man tror på at det virker. Virkningen er betinget af troen på en værdi og et indhold, som slet ikke er der. Med denne virknings forsvinden, dvs. når troen på kongens mønt som gangbar mønt går i sig selv, så går betalingsmidlets funktion i sig selv.

Forudsætningen, for at pengene er noget værd, er ikke, at de er noget værd, men at man ikke tænker for meget på, at de ikke er noget værd, for så forsvinder deres værdi som betalingsmiddel. Der er ikke noget substantielt i pengenes værdi. De er alene båret i det sociale funktionssystem, pengeøkonomisk og anden social kommunikativ adfærd. Ret beset er det ekstremt usandsynligt, at de penge, der spares op i dag, skulle være noget værd om bare få år. De har aldrig været mere virtuelle end nu, og den hast, hvormed det økonomiske system arbejder på at underminere sine egne forudsætninger, indikerer at selve pengenes værdi vil forsvinde inden for overskuelig fremtid. Men fortællingen går på, at vi må spare op til fremtiden, alderdommen. Som om, at det at akkumulere et krav på fremtidens varer og ydelser i sig selv skulle være garanti for, at der var grundlag for at indløse kravet om føje år eller dage!

Dybest set, så har nationalbanken ikke ret meget kontrol over pengemængden, lige som relationen mellem inflation og pengemængde har været styret af konjunkturer, markedets efterspørgsel på penge, inflationen i kapitalen samt den mere og mere institutionaliserede form for monetaristiske politik, som blev in-

troduceret her til lands, såvel som i hele den vestlige verden samtidigt med Thatcher- Reaganæraens indtog i begyndelsen af 1980'erne.

Lige siden har pengemængden og inflationen i markedets kapitalværdier været komplimenterende størrelser. Begrebet inflation har af hensyn til de arbejdsfri indtægtskilder været reserveret til prisstigninger på løn og ressourcekrævende varer og ydelser. Således har der været gigantiske prisstigninger på huse, jord, finansielle produkter kombineret med en mangedobling af pengemængden i hele perioden, uden at det er blevet sagt, som det var, er, at disse prisstigninger er ren inflation, rene prisstigninger på uproduktiv kapital.

Samfundet har ikke sparet op i perioden, men skabt købekraft, penge, i hænderne på den finansielle sektor, aktionærene, obligationsinvestorerne, husejerne, osv.

Lønmodtagerne har fået at vide, at værdien af deres løn som købekraft ville falde som resultat af deres succes med at kræve lønstigninger, altså som følge af inflationens udhuling af deres købekraft. De har været tilbageholdende, velopdragne og dumme, for faktisk så er deres andel af købekraften bare faldet i forhold til alle de arbejdsfri indtægter i hele perioden, netop fordi deres andel af prisstigningerne er blevet holdt tilbage, samtidigt med at der har været gigantiske prisstigninger på kapital, finansielle aktiver og tilvækster i pengemængden uden at produktionen, bruttoværditilvæksten, Y , er vokset bare tilnærmeligt i samme tempo.

Det fri markeds prisdannelse er altså blevet sat ud af kraft i perioden med italesættelsen og bekæmpelsen af den almindelige lønmodtagers andel af produktet som ødelæggende inflation kombineret med en tilsigtet prisstigning på især de mest uproduktive penge og dele af kapitalen.

Medier, bankernes chefanalytikere, nationalbankens direktør, fagbevægelsen, EU-kommissionen, samtlige statsministre, tænketanke, tanketorsk, finansministre og økonomiministre, ECB's ledelse, IMF, OECD, DI, DA. og A. P. Møller har gennem de kommercielle medier fortalt os, at vi var nødt til at sætte tæring efter næring, for at de kunne tære på alt og alle, uden at bidrage til socialproduktet.

Fortællingen, om at hvad der var godt for de heldige i økonomisk forstand, det var bare godt, ikke kun for de få, men for alle andre, den fortælling har solgt hysterisk godt på markedet for den slags. Og fortællingens markedssucces er blevet forvekslet med beviset på dens sandhed.

Men markedet er ikke den sande dommer over sig selv som sandhedsvidne. Det er ganske enkelt inhabilt i forhold til det at tage stilling til det spørgsmål.

Jeg opfordrer til:

at man læser, hvad man kan finde på Wikipedia om kreditpenge, bankpenge, relationen mellem M0 og M1-3, legal tender, Lawful money, Geld osv. på de store internationale sprog.

at man anskaffer sig "Gode penge" af Ole bjerg, udkommet på forlaget Information i år,

at man googler "gode penge", går ind på wordpress, hvor der kører en tråd under overskriften

at man googler udtrykket "penge sættes i verden som lån i kapitalens inflationsværdier"

Mvh. Steen
Odense d.6/12 2013